

YÜKSEK SEÇİM KURULU KARARI

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No: 2023/151

K A R A R

Cumhurbaşkanının 10.03.2023 tarihli ve 2023/121 sayılı kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçiminin yenilenmesine karar verilmiş olup, anılan karar Resmî Gazete'nin 10.03.2023 tarihli ve 32128 Mükerrer sayılı nüshasında yayımlanmıştır.

Kurulumuzun 10.03.2023 tarihli ve 2023/90 sayılı kararıyla, birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçiminin 14 Mayıs 2023 Pazar günü, Cumhurbaşkanlığı Seçiminin ikinci oylamaya kalmaya durumunda 28 Mayıs 2023 Pazar günü yapılmasına karar verilmiştir.

14 Mayıs 2023 Pazar günü birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi ile ilk oylamada geçerli oyların salt çoğunluğu sağlanmadığı takdirde ikinci oylaması 28 Mayıs 2023 Pazar günü yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçiminde Gümrük Kapılarında Görev Yapacak Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulları ve Sandık Kurullarının Görev ve Yetkileri ile Gümrük Kapılarındaki Oy Verme İşlemlerine İlişkin 145 sayılı Genelge taslağı Kurulumuza sunulmuş olmakla, konu incelendi.

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

145 sayılı Genelge ile gümrük kapılarında görev yapacak gümrük kapısı geçici ilçe seçim kurullarının oluşumunun esas ve usullerinin tespit edilmesi, gümrük kapısı geçici ilçe seçim kurullarının görev ve yetkileri, sandık kurullarının oluşumunun esas ve usullerinin tespit edilmesi, sandıkların konulacağı yerlerin belirlenmesinde yapılacak işler, engelli seçmenlerin oy kullanmasını kolaylaştırmak amacıyla alınacak tedbirler, sandık kurulu başkan ve üyelerinin görev, yetki ve sorumlulukları, sandık kurulu başkan ve üyelerinin oy kullanma usul ve esasları düzenlenmiştir.

Kurulumuzca 14 Mayıs 2023 Pazar günü birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi ile ilk oylamada geçerli oyların salt çoğunluğu sağlanmadığı takdirde ikinci oylaması 28 Mayıs 2023 Pazar günü yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı seçiminde uygulanmak üzere 145 sayılı Genelge'nin yürürlüğe konulması uygun bulunmuştur.

S O N U Ç :

1-Seçimlerin düzen içinde ve dürüstlikle yönetilip, sonuçlandırılması ve uygulamada birliğin sağlanması amacı ile 14 Mayıs 2023 Pazar günü birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi ile ilk oylamada geçerli oyların salt çoğunluğu sağlanmadığı takdirde ikinci oylaması 28 Mayıs 2023 Pazar günü yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı seçiminde "Gümrük Kapılarında Görev Yapacak Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulları ve Sandık Kurullarının Görev ve Yetkileri ile Gümrük Kapılarındaki Oy Verme İşlemlerine İlişkin 145 Sayılı Genelge'nin kabulüne ve Genelge'nin bu Kararın eki sayılmasına,

2- Karar örneğinin ve eki Genelge'nin seçime katılabilecekleri tespit ve ilân edilen siyasi parti genel başkanlıklarına gönderilmesine,

3- Karar örneği ve eki Genelge'nin Seçim Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile ilgili il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilmesine,

4- Seçim Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bu Genelge'nin ihtiyaç miktarı kadar bastırılarak ilgili il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilmesine,

5- Karar örneğinin ve eki Genelge'nin Resmî Gazete'de yayımlanmasına,

6- Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünce www.ysk.gov.tr adresinde ve Yüksek Seçim Kurulu kurumsal portalında yayınlanmasına,

17.03.2023 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Başkan
Ahmet YENER

Başkanvekili
Ekrem ÖZÜBEK

Üye
Ali ÜRKER

Üye
Talip BAKIR

Üye
Dr. Serdar MUTTA

Üye
Mahmut AKGÜN

Üye
Feyzi EROĞLU

Üye
İsmail KALENDER

Üye
Ali ÇOPUR

**GÜMRÜK KAPILARINDA GÖREV YAPACAK GÜMRÜK KAPISI GEÇİCİ SEÇİM
KURULLARI VE SANDIK KURULLARININ GÖREV VE YETKİLERİ İLE
GÜMRÜK KAPILARINDAKİ OY VERME İŞLEMLERİNE İLİŞKİN**

145 SAYILI GENELGE

Amaç ve kapsam

MADDE 1- Bu Genelge; 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ile Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 94/E maddesine göre Cumhurbaşkanı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde gümrük kapılarındaki oy verme işlemleriyle geçici gümrük kapısı seçim kurulu ve sandık kurullarının görev ve yetkilerini belirlemek amacı ile hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 2- Bu Genelge'de geçen;

a) Oy Torbaları Ulaştırma Komisyonu: İlgili geçici gümrük kapısı seçim kurulu başkanı tarafından 298 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesinin ikinci bendinde öngörülen usule göre belirlenecek iki asıl iki yedek kamu görevlisi üye, Yüksek Seçim Kurulunda temsilci bulundurma hakkına sahip siyasi partilerin bildirecekleri birer asıl, birer yedek üye ile kurulan, ilgili geçici gümrük kapısı seçim kurulları tarafından diplomatik kuryeden teslim alınan oy torbalarını gerekli güvenlik önlemlerini almak suretiyle Yurt Dışı İlçe Seçim Kuruluna teslim etmekle görevli komisyonu,

b) Sandık Kurulu: Gümrük kapısında kurulan sandık kurulunu,

c) Seçim Kurulu: Geçici gümrük kapısı seçim kurulunu,

ç) Seçmen Kütüğü: Yurt dışı seçmen kütüğünü,

d) SEÇSİS: Seçim Bilişim Sistemi'ni,

e) Temsilcilik: Seçim yapılacak yabancı ülkelerdeki yurt dışı temsilciliğimizi (büyükelçilik, başkonsolosluk),

ifade eder.

Oylamanın başlayacağı gün ve oy verme süresi ile oylamaya katılacak olanlar

MADDE 3- Gümrük kapılarında oy verme 27 Nisan 2023 Perşembe günü saat 08.00'de başlar ve 14 Mayıs 2023 Pazar günü saat 17.00'ye kadar, Cumhurbaşkanı seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda 20 Mayıs 2023 Cumartesi günü saat 08.00'de başlar ve 28 Mayıs 2023 Pazar günü saat 17.00'ye kadar devam eder.

Gümrük kapılarında sadece Yurt Dışı Seçmen Kütüğüne kayıtlı seçmenler oy kullanabilirler.

Kullanılacak oy pusulaları, zarflar ve mühür

MADDE 4- Cumhurbaşkanı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde gümrük kapılarında 27 Nisan 2023 Perşembe günü başlayacak oy verme işleminde, Yüksek Seçim Kurulunca özel surette imal ettirilmiş olan ve "Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu" filigranı bulunan beyaz renkteki birleşik oy pusulaları ile ön yüzünün sol üst köşesinde Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu amblemi yer alacak şekilde Yüksek Seçim Kurulunca hazırlanan filigranlı sarı renkteki zarflar ve "TERCİH" ve "EVET" mührü kullanılır.

Cumhurbaşkanı seçiminin ikinci oylaması kalması ve referandum şeklinde yapılması halinde önyüzünün sol üst köşesinde "Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu" filigranlı sarı renkteki zarf, beyaz zemin üzerine "EVET", kahverengi zemin üzerine "HAYIR" ibarelerinin bulunduğu birleşik oy pusulası ile "TERCİH" mührü kullanılır.

Gümrük kapılarında görev yapacak kurullar

MADDE 5- Gümrük kapılarında yapılacak oy verme işlemleri Yüksek Seçim Kurulunun 16.03.2023 tarihli ve 2023/144 sayılı Kararı ile görevlendirilen kurullarca yürütülecektir.

Geçici gümrük kapısı seçim kurullarının görev ve yetkileri

MADDE 6- Geçici gümrük kapısı seçim kurullarının görev ve yetkileri şunlardır;

a) Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen usul ve esaslara uygun surette, gümrük kapılarında görev yapacak sandık kurullarını oluşturmak,

b) Oy vermenin düzenle yürütülmesini sağlamak için gereken bütün önlemleri almak ve oy verme işlemlerini denetlemek,

c) Sandık kurullarının oluşumuna, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyip karara bağlamak,

ç) Sandık kurulu başkanlarının, oy verme işlemleri ile ilgili olarak soracağı hususlara cevap vermek, sandık kurulu başkan ve üyelerinin eğitimini sağlamak,

d) Sandık kurulu başkanlarınca getirilen ve içinde oy zarfları ile tutanakların bulunduğu mühürlü torbaları teslim almak ve bunların sayım ve dökümünün yapılacağı güne kadar muhafaza etmek,

e) Cumhurbaşkanı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçiminin bitiş saatinden itibaren oy torbalarını açarak süratle ve ara vermeksizin sayım ve dökümünü yapmak, buna ilişkin tutanakları düzenlemek ve sonuçları en seri vasıtayla Yurt Dışı İlçe Seçim Kuruluna ve Yüksek Seçim Kuruluna bildirmek.

f) Yurt dışından gelecek oy torbalarını teslim alarak Yurt Dışı İlçe Seçim Kuruluna ulaştırmakla görevli seçim kurulları tarafından, Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen usul ve esaslara uygun surette, görev yapacak oy torbaları ulaştırma komisyonlarını oluşturmak.

Sandık kurulları

MADDE 7-

A- Sandık kurullarının adedi ve numaralandırılması,

a) Gümrük kapısındaki oy verme işlemlerinde görev yapacak sandık kurullarının adedi ve bağlı olacakları geçici gümrük kapısı seçim kurulları hakkında Yüksek Seçim Kurulunun 16.03.2023 tarihli ve 2023/144 sayılı kararı uygulanacaktır.

b) Her seçim kurulunun görev vereceği sandık kuruluna, seçim kurulunun numarası yanında sandıklara (A) dan başlayarak (B), (C) gibi rumuz verilecektir.

(ÖRNEK: Her geçici gümrük kapısı seçim kurulunun görevlendireceği sandık kuruluna ayrı ayrı A, B, C rumuzu verilmesi halinde sandık kurulu vardiyalarının 1, 2, 3 numaraları verilerek (A1, A2, A3) (B1, B2, B3) (C1, C2, C3) (D1, D2, D3) şeklinde oluşturulacaktır.)

B- Sandık kurulları bir başkan ile dört asıl ve dört yedek üyeden oluşturulur.

a) İlçede görev yapan tüm kamu görevlilerinin listesi, mülki idare amiri tarafından yerleşim yeri adresleri esas alınmak suretiyle ilgili ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilir.

İlçe seçim kurulu başkanı, bu kamu görevlileri arasından ihtiyaç duyulan sandık kurulu başkanı sayısının iki katı kamu görevlisini ad çekme suretiyle tespit eder ve bu kişiler arasından mani hali bulunmayanları sandık kurulu başkanı olarak belirler.

Sandık kurulu başkanının göreve gelmemesi halinde, kamu görevlileri arasından belirlenen üye, bu üyenin de bulunmaması durumunda en yaşlı üye kurula başkanlık eder.

b) Üç asıl ve üç yedek üye, son milletvekili genel seçiminde en çok oyu almış o ilçede teşkilatı bulunan siyasi partilerce bildirilecek isimler arasından belirlenir.

Sandık kuruluna üye bildirme hakkı olan bir parti; oluru olmadan başka bir parti üyesini sandık kurulu üyesi olarak gösteremez.

Başka bir siyasi parti üyesinden olur alınırken ilgili kişinin yazılı beyanı alınır ve ilçe seçim kuruluna listeyle birlikte verilir.

c) İlçe seçim kurulu başkanı, sandık kurulunun kalan bir asıl ve bir yedek üyesini belirlemek için önce, 298 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca bildirilen listeden sandık kurulu başkanı olarak belirlenmeyenler arasından, ihtiyaç duyulan sandık kurulu üye sayısının iki katı kamu görevlisini ad çekme suretiyle tespit eder ve bu kişilerden mani hali bulunmayanları sandık kurulu asıl ve yedek üyesi olarak belirler.

ç) Siyasi partilerce isim bildirilmemesi veya bildirilen isimlerin yedeklerinin de çağrılmasına rağmen tüm sandıkların oluşumuna yeterli olmaması halinde eksiklik, görev verilmesinde sakınca bulunmayan o bölgedeki okur-yazar seçmenler arasından seçilecek kişilerle tamamlanır.

d) Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen gümrük kapılarında oy verme işleminin özelliği gereği sandık kurulunun görevinin oy verme süresince günün 24 saati kesintisiz devam etmesi esastır. 24 saatlik bu sürede aynı kişilerden oluşan kurulun sürekli görev yapması mümkün bulunmadığından, bu süreklilik aşağıdaki yöntem ile sağlanır.

Bir gün 8'er saatlik dilimler halinde üçe bölünür ve sandık kurullarının kendilerine ayrılan zaman dilimi içinde görevlerini yerine getirmeleri sağlanır.

Ancak 14 Mayıs 2023 Pazar günü, Cumhurbaşkanı seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda 28 Mayıs 2023 Pazar günü yurt içi oy verme saatleri ikiye bölünmek suretiyle bir sandık kurulu yerine iki sandık kurulu görevlendirilebilir.

C- Yüksek Seçim Kurulunca birden çok geçici gümrük kapısı seçim kurulları oluşturulduğunda, her bir seçim kuruluna bağlı (A), (B), (C) rumuzlu sandık kurulları hakkında da yukarıda belirtilen ilkeler ayrı ayrı uygulanır.

Ç- Geçici gümrük kapısı seçim kurulları, gümrük kapılarında bekleyen veya ilgililerle yaptıkları temas sonucu buralara topluca gelmesi muhtemel seçmen sayısını dikkate almak suretiyle, 16.03.2023 tarihli ve 2023/144 sayılı Yüksek Seçim Kurulu Kararında belirtilen yetkisini kullanarak yeni sandık kurulları oluşturabilir (D, E, F, G rumuzlu kurullar gibi).

Bu şekilde göreve başlayan yeni sandık kurulunun görev süresi, o gümrük kapısında mevcut sandık kurulunun görev süresi ile sınırlı olacaktır.

Seçim kurulları, gümrük kapısında oy verme işlerinin normale döndüğünü tespit etmeleri halinde, yeni oluşturulan sandık kurullarını görevden çekerek yedeğe alabileceklerdir.

Seçim kurulu başkanları, oy verme süresince, sandık kurullarının görevlerini yukarıdaki fıkralarda belirtilen ilkeler doğrultusunda, aksamadan yerine getirmelerini sağlayacak her türlü önlemleri almak ve sürekli denetlemekle yükümlüdürler.

Geçici gümrük kapısı seçim kurulları ile sandık kurullarının bulunduğu gümrük kapısı arasındaki ulaşımı sağlamak üzere gerekli sayıda taşıt tahsis olunacaktır.

Sandık kurullarında görev alamayacaklar

MADDE 8- İdare amirleri, zabıta amir ve memurları, Askeri Ceza Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yazılı (sivil memurlar dâhil) askeri şahıslar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve adaylar sandık kurullarına seçilemezler (298/26).

Sandık kurullarının görev ve yetkileri

MADDE 9- Sandık kurullarının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Sandık çevresinde seçimin düzenle geçmesi için gereken tedbirleri almak ve oy verme işlerini yürütmek ve denetlemek (298/71-1),

b) Sandık bölgesinde sandığın konulacağı yeri belirlemek, sandığın konulacağı yeri gösteren işaretler koymak (298/71-2),

c) Sandıktan çıkan oy zarflarını açmadan saymak, oy kullanan seçmen sayısı ile birbirine uygunluğunu sağlayarak tutanağa geçirmek,

ç) MG/9 (Örnek: 145/C) sayılı "Milletvekili Genel Seçiminde Gümrük Kapıları Sandık Kurullarınca Düzenlenecek Uygunluk Tespit Tutanağı", CG/7 sayılı "Cumhurbaşkanı ve Milletvekili Genel Seçiminde Geçici Gümrük Kapıları Sandık Kurullarınca Düzenlenecek Uygunluk Tespit Tutanağı" düzenlenip imzalanıncaya kadar ileri sürülecek şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, kararları tutanak defterine geçirerek altını imzalamak, bu kararlardan itiraza uğrayanları seçim kuruluna göndermek,

d) Sandık kurulu tutanak defterindeki tutanakları ve gerekli diğer tutanakları düzenlemek ve altını imzalamak,

e) Kullanılmayarak artan matbu evrakı, kullanılmayan zarflar ile oy pusulalarını ayrı ayrı bağlayıp mühüledikten sonra torbaya koymak ve boğum oluşturacak şekilde bağlamak, imzalı OR/10 (Örnek/145/B) sayılı "Gümrük Kapısı Sandık Seçmen Listesi"ni, tutanak defterini, kurulca imza edilen zarf sayım tutanağı ile kapalı oy zarflarını torbaya koyarak ağzını bağlamak ve sandık kurulu mührü ile mühürleyerek muhafaza altına alınmak üzere sandık kurulu başkanı ve ad çekme ile seçilecek en az iki üye tarafından seçim kuruluna teslimini sağlamak,

f) Kanunlarla ve Yüksek Seçim Kurulu genelge ve kararları ile verilen diğer görevleri yapmak (298/71-6).

Oy torbaları ulaştırma komisyonunun oluşumu ve görevleri

MADDE 10- Arnavutköy 4. Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu, Kırklareli Merkez 1. Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu, Marmaris 1. Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu, İpsala 1. Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu, Hopa 1. Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu ve Aralık 1. Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu tarafından yeteri kadar **Oy Torbaları Ulaştırma Komisyonu kurulur.**

Kırklareli Merkez İlçe 1. Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu; Bulgaristan'dan (Burgaz),

İpsala 1. Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu; Yunanistan'dan (Gümölcine),

Hopa 1. Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu Gürcistan'dan (Batum),

gelecek oy torbalarını teslim alarak Yurt Dışı İlçe Seçim Kuruluna ulaştırma görevini oy verme işlemleri ile birlikte yürüteceklerdir. Yukarıda belirtilen seçim kurulları kendilerine bağlı olarak Oy Torbaları Ulaştırma Komisyonu oluştururlar.

Aralık 1. Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu Azerbaycan'dan (Nahçıvan), Marmaris 1. Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu, Yunanistan'dan (Rodos) gelecek oy torbalarını teslim olarak Yurt Dışı İlçe Seçim Kuruluna ulaştırma görevini yürütmek üzere kendilerine bağlı Oy Torbaları Ulaştırma Komisyonu oluştururlar.

Kurullar, komisyon adedini artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

Arnavutköy 4. Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu bünyesinde oluşturulan Oy Torbaları Ulaştırma Komisyonu ise; oy pusulalarının yurt dışına gönderilmesi ile yurt dışından gelen oy pusulalarını teslim olarak Yurt Dışı İlçe Seçim Kuruluna ulaştırılmasını sağlamakla görevlidir.

Sandık çevresi

MADDE 11- Sandık çevresi, oy sandığının konulduğu ve sandık kurulunun görev yaptığı oda, bölüm veya bu amaçla oluşturulan yerdir (298/81).

Sandık çevresinde düzenin sağlanması ve yasaklar

MADDE 12- Sandık çevresinde cebir, şiddet veya tehdit kullanarak sandık başı düzenini bozmaya kalkışanlar, sandık kurulu başkanı veya üyelerinden biri tarafından yapılan çağrı ya da seçmenlerin ihbarı üzerine gelen kolluk güçlerince derhal sandık çevresinden uzaklaştırılır ve gerekli yasal işlem yapılır. Seçmenlerce ihbar, o yer kolluk güçlerine şahsen yapılır.

Bu madde uyarınca sandık çevresine gelen kolluk güçleri, başkanın talebine veya kurulun kararına uymak zorunda olup, çağrı veya ihbar sebebi ortadan kalkınca sandık çevresinden ayrılır.

Seçimin güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçleri hariç, özel güvenlik görevlileri ve belediye zabıtaları gibi görevliler de dâhil olmak üzere resmî üniforma ve silah taşıyan kişiler, sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müstemilatına giremezler.

Sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müstemilatında hiç kimse, başkalarının görebileceği şekilde bir siyasi parti veya adaya ait rozet, amblem veya benzeri işaretler ya da propaganda amaçlı yayınlar taşıyamaz; yazılı, sözlü veya görüntülü propaganda yapamaz. Bu fıkra hükümlerine uymayan kişiler kolluk güçleri tarafından uzaklaştırılır.

İlçe seçim kurulu başkanı, sandık çevresinde, sandık başı iş ve işlemlerinin düzen içinde yürütülmesini ve sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müstemilatında güvenliği ve bu Kanunda öngörülen yasaklara uyulmasını sağlayacak tedbirleri alır; seçmenin ve bu yerlerde bulunma hakkına sahip diğer kişilerin buralara serbestçe girmesini engelleyen veya güçleştiren her türlü hareketi önler. Bu kapsamda, ilçe seçim kurulu başkanınca verilen talimatlara sandık kurulları, mülki ve idari makamlar uymak zorundadır.

Sandık çevresinde seçmenin oyunu tam bir serbestlikle ve gizli şekilde kullanmasına veya sandık kurulunun görevini yapmasına engel olmaya kalkışanlar ile oy verme, oyların sayım ve dökümü veya tutanaklara geçirilmesi gibi tüm sandık başı iş ve işlemlerinin düzenini bozmaya kalkışanları, başkan uyarır. Bu uyarının gereğini yerine getirmeyen kimse, kolluk gücü çağrılarak sandık çevresinden uzaklaştırılır.

Sandık kurulu başkanının bu maddede belirtilen görevini yapmaması halinde, sandık kurulu karar olarak ilgili hakkında yukarıda belirtilen yetkiyi kullanır ve durumu derhal ilçe seçim kurulu başkanına bildirir.

Oy verme araçları ve teslimi

MADDE 13-

A) Bu Genelge'nin 7'nci maddesinde açıklandığı üzere oy verme süresince kesintisiz ve sıra ile dönüşümlü olarak görev yapacak sandık kurulları;

27 Nisan 2023 Perşembe günü, Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda 20 Mayıs 2023 Cumartesi günü saat 08.00'de göreve başlayacak sandık kurulunun başkanı, belirtilen günden en az 48 saat önce seçim kurulu başkanından aşağıda yazılı oy verme araçlarını tutanakla teslim alarak zamanında görevli olduğu gümrük kapısındaki oy verme yerinde bulundurur. Bu malzemeler şunlardır:

a) En az 2 (iki) adet oy verme kabini ile 1 (bir) adet oy sandığı,

b) En az 1 (bir) adet bilgisayar,

c) Görevli olduğu sandık için ağzı mühürlü bir kese içine konulmuş numaralı bir sandık kurulu mührü (mühür numarası tutanakla belirtilir) ve en az 2 (iki) adet "TERCİH" veya "EVET" yazılı mühür,

ç) Her birinin üzeri ilçe seçim kurulu mührü ile mühürlenmiş ve birleşik oy pusulalarının konulmasına mahsus yeteri kadar oy zarfı paketi (zarf sayısı tutanakta belirtilir),

d) Birleşik oy pusulası paketi (paket sayısı tutanakta belirtilir),

e) Kapalı oy verme yerine asılacak **OR/96 (Örnek: 19) sayılı "Açıklama Levhası"**,

f) Kapalı oy verme yerine asılacak **OR/97 (Örnek: 20) sayılı "Uyarı Levhası"**,

g) Oy kullananların yazılacağı "Gümrük Kapısı Sandık Seçmen Listesi [**OR/10 (Örnek: 145/B) sayılı**]"

ğ) Oy sandıklarının önüne ve üstüne yapıştırılacak levha ile sandık numarasını gösterir levha,

h) İstampa, istampa mürekkebi, mühür mumu ve sicim ile sayfaları seçim kurulu başkanlığınca mühürlenmiş ve onaylanmış tutanak defteri, zarf sayım tutanağı, tutanak kâğıtları, tükenmez kalem, bağlama kartonu, boş torba ve zarf,

ı) 3 (üç) adet "Gümrük Kapılarında Görev Yapacak Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulları ve Sandık Kurullarının Görev ve Yetkileri ile Gümrük Kapılarındaki Oy Verme İşlemlerine İlişkin 145 Sayılı Genelge" (Genelgelerden bir adedi başkana, bir adedi kursa katılan kamu görevlisi üyeye verilir; bir adedi de yedek olarak torbada bulundurulur.),

i) Oy pusulasındaki siyasi parti ve ittifakların sayısından beş fazla sayıda CG/1 (Örnek: 411) Cumhurbaşkanlığı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sayım Döküm Cetveli, **MG/1 (Örnek: 145/F-1) sayılı "Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sayım Döküm Cetveli"** ve Cumhurbaşkanlığı seçiminde oylamanın referanduma kalması halinde sayım döküm cetveli CHG/1 (Örnek: 411/A),

j) Görme engelliler için hazırlanan oy kullanma şablonu,

B) Gümrük kapısında oy verme yerinde devamlı bulunması zorunlu olan; oy sandığı, sandık mührü, "TERCİH" veya "EVET" mührü, kullanılmayan birleşik oy pusulaları, oy zarfları, basılı cetvel ve tutanaklar, tutanak defterleri ve diğer oy verme araçları bir öncekinden görevi devir alıp sürdüreceği olan sandık kurullarınca birbirlerine devir ve teslim edilir.

Sandığın konulacağı yerin tespiti

MADDE 14- Sandığın konulacağı yeri, oy verme işinin düzenle yürütülmesini sağlayacak biçimde, sandık kurulu tespit eder. Sandığın konulacağı yerin tespitinde, oy vereceklerin oylarını kolaylıkla, serbestçe ve gizli şekilde verebilmeleri göz önünde tutulur.

Gümrük kapılarında oy vermenin özelliği ve bu özelliğin oluşturduğu koşullar dikkate alınır.

Gümrük kapılarında oy verme işleminin başladığı 27 Nisan 2023 Perşembe günü saat 08.00'den oy vermenin sona erdiği 14 Mayıs 2023 Pazar günü saat 17.00'ye Cumhurbaşkanı seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda **20 Mayıs 2023 Cumartesi günü saat 08.00'den 28 Mayıs 2023 Pazar günü saat 17.00'ye** kadar yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı seçmenler, Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen gümrük kapılarında yukarıda belirtilen tarihler arasında **yurda giriş ya da çıkış yapıp yapmadığı aranmaksızın herhangi bir günde oy verebileceklerinden**, oylarını kolaylıkla kullanabilmeleri bakımından; **gümrük alanı dışında ve bu işlemlerin yapıldığı alana yakın herkesin kolayca görebileceği uygun bir yere sandık konulur.**

Birden fazla gümrük kapısının bulunduğu yerlerde (İstanbul, İzmir vb.) seçim kurulunca, sandığın kurulu olduğu gümrük kapısını gösterir açıklamalı işaret ve yazı konulur.

Seçim kurulu başkanları, bizzat hazır bulunmak suretiyle sandığın konulacağı yerin yukarıdaki ilkelere uygun biçimde tespitinde, sandık kurullarına nezaret edip yardımcı olurlar.

Ayrıca seçim kurulunca sandığın konulduğu yere yeterli sayıda elektrik ve internet hattının çekilmesi için gerekli önlemler alınır.

Sandığın konulduğu yer, oy verme süresince, çok önemli bir sebep olmadıkça değiştirilemez. Değişmesi gerektiği takdirde bu durum tutanağa bağlanır.

Kapalı oy verme yeri ve nitelikleri

MADDE 15- Sandık kurulları, oy serbestliğini ve gizliliğini sağlayacak şekilde, kapalı oy verme yeri hazırlarlar (oy verme kabini).

Gümrük kapılarındaki yer teminindeki sıkıntılar nedeniyle 298 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinin dördüncü fıkrası gereğince gümrük kapılarında da Yüksek Seçim Kurulu tarafından yurt dışı için hazırlanan oy verme kabinleri kullanılır.

Yüksek Seçim Kurulunca hazırlanıp gönderilen ve oy verme serbestliğine ve gizliliğine dair hükümleri kapsayan [OR/96 (Örnek: 19)] sayılı levha, **OR/97 (Örnek: 20) sayılı "Uyarı Levhası"** ve Cumhurbaşkanı aday listesi [C/10 (Örnek: 402)] kapalı oy verme yerine asılır.

Sandık başı işleri

MADDE 16- Sandık kurulu başkan ve üyeleri oy verme günü göreve başlamadan önce, ilk iş olarak sandık başında, hazır bulunanlar önünde birer birer aşağıdaki şekilde and içerler;

"Hiçbir tesir altında kalmaksızın, hiç kimseden korkmadan, seçim sonuçlarının tam ve doğru olarak belirmesi için görevimi kanuna göre dosdoğru yapacağıma, namusum, vicdanım ve bütün mukaddesatım üzerine and içerim."

Başkan, ilçe seçim kurulundan kontrol ederek teslim almış olduğu keseyi açarak içerisinde bulunan sandık kurulu mührünü ve ayrıca “TERCİH” veya “EVET” mührünü masanın üzerine koyar. Bundan sonra seçim sandığının boş olduğunu orada bulunan sandık kurulu üyeleriyle müşahitler önünde tespit ederek sandığın kapağını kapatır ve kapağı mühür bozulmadan açılmayacak şekilde sandık kurulu mührü ile mühürlür.

Sandık kurulu; and içme, sandığı yerleştirme, kapalı oy verme yerini düzenleme işini bitirdikten sonra hazır bulunanlar önünde ilçe seçim kurulu başkanlığından teslim aldığı ve filigranlı kâğıttan üretilmiş, üzeri Yüksek Seçim Kurulunca numaralanıp mühürlenerek paketlenmiş birleşik oy pusulası paketini açıp, tümünü sayar; **birleşik oy pusulalarının her birinin arkasını sandık kurulu mührü ile mühürler ve birleşik oy pusulalarının sayısı ile her birinin arkasının sandık kurulu mührüyle mühürlenmiş olduğunu tutanak defterine geçirir.**

Sandık kurulu ilçe seçim kurulundan teslim alınan filigranlı kâğıttan üretilmiş ve ön yüzünün sol üst köşesinde Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu amblemi ve ilçe seçim kurulu başkanlığı mührünü taşıyan sarı renkte bastırılmış olan oy zarflarını sayar, her zarfın üzerine sandık kurulu mührünü basar ve zarfların sayısı ile her birinin ön yüzünün sandık kurulu mührüyle mühürlenmiş olduğunu tutanak defterine geçirir.

Birleşik oy pusulaları ve zarflar masanın üzerine düzenli bir şekilde konulur.

Sandık kurulu, sandık numarasını gösteren levhayı sandığın önüne yapıştırır.

Sandık kurulu, yaptığı tüm bu işlemleri bu Genelge gereğince tutanak defterine geçirip imzalar (298/77).

Başkan veya üyelerden bir kısmının göreve gelmemesi (Çoğunluğun sağlanması)

MADDE 17- Sandık başında, oy verme başlamadan önce veya oy verme sırasında, sandık kurulu üyelerinden biri veya birkaçı görevini yapmazsa, ceza hükümleri saklı kalmak üzere, yerine yedek üyelerden biri getirilir. Şayet, bu dahi mümkün olmaz ve kurul üyeleri sayısı (başkan hariç) üçten aşağı düşerse bu konu tutanağa geçirilir ve eksiklikler, o seçim bölgesinde seçme yeterliliğine sahip, okur-yazar olanlar arasından başkanın seçeceği kimselerle tamamlanır (298/73).

Sandık kurulu başkanının görevi başına gelmemesi veya bırakıp gitmesi halinde, yerine kamu görevlileri arasından belirlenen üye, bu üyenin de bulunmaması durumunda en yaşlı üye kurula başkanlık eder. Yaş konusunda uyuşmazlık çıkarsa resmi kimlik belgesindeki bilgi esas alınır. Doğum tarihlerinin de aynı olması durumunda ad çekilir.

Göreve gelmeyen veya bırakıp giden başkan yahut üyenin yerine görevlendirilen kişi, önceki başkan veya üye daha sonra gelse dahi görevini sürdürür.

Sandık kurulu başkanı ve iki üyenin hazır bulunması halinde eksik üyeliklerin tamamlanması yoluna gidilmez.

Oy verme yeri ve zamanı

MADDE 18- Yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı seçmenler, Yüksek Seçim Kurulunca tespit ve ilân edilen gümrük kapılarında oy verme işleminin başladığı 27 Nisan 2023 Perşembe günü saat 08.00'den oy vermenin sona erdiği 14 Mayıs 2023 Pazar günü saat 17.00'ye Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda **20 Mayıs Cumartesi günü saat 08.00'den 28 Mayıs 2023 Pazar günü saat 17.00'ye** kadar olan süre içinde, herhangi bir günde ve tercih ettiği gümrük kapısında oy verebilirler.

Oy verme yeterliğinin tespiti

MADDE 19- Yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı her seçmen oy verme hakkına sahiptir.

Kasıtlı suçtan dolayı hakkındaki mahkûmiyet hükmü kesinleşmiş olmakla birlikte, henüz ceza infaz kurumuna alınmayan, koşullu salıverilen ya da denetimli serbestlik hükümlerinden yararlanmak suretiyle salıverilen ancak hak ederek salıverilme süresi dolmayan hükümlüler ile uzun süreli cezasının ertelenmesi nedeniyle ceza infaz kurumunda bulunmayan hükümlüler yurt dışı seçmen kütüğünde kayıtlı olmaları şartıyla oy kullanabilirler.

Buna karşın oy verme gününe kadar, haklarında seçme yeterliğini kaybettiğine dair yetkili mercilerden resmî belge gelmiş bulunan seçmenlere oy kullanırlmaz.

Oy vermeden önceki işler

MADDE 20- Sandık kurulu başkanı, kurul üyeleri arasında iş bölümü yaparak oy verme işlemini izlemek üzere iki üyeyi görevlendirir. Bu üyeler, oy pusulasının seçmene verilmesini, seçmenin oy verme işlemini takip ederek karışıklığa meydan verilmemesini, seçmenin oyunu sandığa atmasını ve kendilerinin önünde bulunan oy pusulaları ve oy zarflarının kaybolmamasını sağlarlar.

Diğer bir üyeyi, oyunu veren seçmenin sandık seçmen listesine bilgilerinin yazılması ve isminin karşısına imza atmasını sağlamakla görevlendirir.

Ayrıca bir üyeyi de, oy vermek üzere gelen seçmene İlçe Seçim Kurulu mührünü ve sandık kurulu mührünü taşıyan oy zarfı, arkası sandık kurulu mührü ile mühürlenmiş Cumhurbaşkanı ve Milletvekili seçimine ilişkin oy pusulaları ve "TERCİH" veya "EVET" mührünü vermek ve seçmeni kabine yönlendirmekle görevlendirir.

Oy verme

MADDE 21- Seçmen oy vermek için geldiğinde sandık kurulu başkanı;

a) Seçmenin, Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı, Geçici Kimlik Belgesi, resmî dairelerce verilen soğuk damgalı kimlik kartı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi, sürücü belgesi, hâkim ve savcılar ile yüksek yargı organı mensuplarına verilen mesleki kimlik kartı, avukat, noter ve askerî kimlik kartı gibi kimliğini tereddütsüz ortaya koyan resimli, resmî nitelikteki belgelerden biri ile kimliğini tespit eder. Bu belgelerde Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası yer almıyorsa temsilcilikçe veya nüfus müdürlüklerince verilmiş seçmeni tanıtacak nitelikte Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan nüfus kayıt örneğinin ibrazı gereklidir. Bu şekilde kimliğini ispata yarayan belge ibraz edemeyen seçmene oy kullanırlmaz.

b) Geçici gümrük kapısı seçim kurulu başkanınca temin edilen bilgisayar ile **Seçim Günü Portal aracılığıyla SEC_005_B "Yurt Dışı Seçmen Sorgulama ve Oy Kullandı Bilgi Girişi"** ekranı üzerinden kişinin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası girilerek yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı olup olmadığını, kayıtlı ise oy kullanıp kullanmadığını sorgular.

c) Yurt dışı seçmen kütüğünde kaydı bulunmayan veya "Oy Kullandı" bilgisi işaretli bulunan seçmenlere oy kullanırlmaz.

ç) Seçmen, yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı ve "Oy Kullandı" bilgisi işaretli değilse Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, adı, soyadı, baba adı, doğum tarihine ilişkin bilgiler, **OR/10 (Örnek: 145/B)** sayılı "**Gümrük Kapısı Sandık Seçmen Listesi**"ne yazdırır.

Ayrıca;

Kanuna uygun biçimde hazırlanmış İlçe Seçim Kurulu ve sandık kurulu mührünü taşıyan oy zarfını,

d) Başkan, kanuna uygun biçimde hazırlanmış ve mühürlenmiş oy zarfı ile birleşik oy pusulasını, hiçbir tarafında herhangi bir işaret bulunmadığını ve arkasının sandık kurulu mührü ile mühürlü olduğunu, kurul üyelerine, müşahitlere ve seçmene gösterdikten sonra “TERCİH” veya “EVET” mührünü seçmene vererek kapalı oy verme yerini gösterir.

Başkan tarafından seçmene kapalı oy verme yerine girmeden önce:

e) Birleşik oy pusulalarında tercih ettiği Cumhurbaşkanını adayını, siyasi parti veya ittifak için ayrılan bölümden dışarı taşırmamak suretiyle “TERCİH” veya “EVET” mührünü basması, “TERCİH” veya “EVET” mührü dışında herhangi bir yerine imza atmaması veya işaret koymaması, aksi halde oyunun geçersiz sayılacağı, birleşik oy pusulalarını düzgün bir şekilde katlayıp zarfa koyması ve yapıştırması gerektiği,

f) Zarf içine birleşik oy pusulalarından başka hiçbir şey koymamasını,

g) Birleşik oy pusulalarının herhangi bir yerine başkaca bir işaret koyması halinde oyunun geçersiz olacağını,

hatırlatır ve kapalı oy verme yerine girmesini söyler. Oyunu zarfa koyarak ve zarfı kapatarak oy sandığına atmak suretiyle oyunu kullanan seçmene çizelgede isminin bulunduğu yeri imzalatıldıktan sonra “TERCİH” veya “EVET” mührü teslim alınıp seçmenin kimliği kendisine iade edildikten sonra, oy verme işleminin tamamlanmasını sağlar (298/94/C).

Seçmen, imza atmasını bilmiyor veya herhangi bir engeli nedeniyle imza atacak durumda bulunmuyorsa, sol elinin başparmağını basar. Sol elinin başparmağı olmayanların hangi parmağını bastığı listenin imza bölümüne ayrıca yazılır. Hiç parmağı olmayan seçmenin durumu adının karşısına yazılıp başkan tarafından imzalanır (298/93).

Seçmene;

a) Birleşik oy pusulaları verildikten sonra hata veya başka bir neden ileri sürülerek yeni bir birleşik oy pusulası verilemeyeceği,

b) Cep telefonu, fotoğraf veya film makinesi gibi görüntü kaydedici veya haberleşme sağlayıcı cihazlarla kapalı oy verme yerine girmesinin yasak olduğu ve cezasının bulunduğu,

c) Bu tür cihazlar varsa oy verme işlemi bittikten sonra iade edilmek üzere bırakması gerektiği de,

hatırlatılır.

Engelli seçmenlerin oy kullanması

MADDE 22- Sandık kurulu başkanı tarafından görme engelli seçmenlere Yüksek Seçim Kurulunca oy pusulalarına uygun olarak hazırlanan şablon ile oylarını kullanabilecekleri hatırlatılır; talep etmeleri halinde oy pusulası sandık kurulu başkanı, akrabalarından biri, akrabası yoksa diğer herhangi bir seçmenin yardımıyla şablona yerleştirilmek suretiyle oylarını kullanabilirler (298/14-3, 93/2).

Görme engelliler, felçliler, elleri eksik olanlar veya bu gibi bedeni engelleri açıkça belli olanlar o seçim çevresi seçmeni olan ve o sırada sandık çevresinde bulunan akrabalarından birinin, akrabası yoksa diğer herhangi bir seçmenin yardımı ile oylarını kullanabilirler. Bir seçmen birden fazla engelliye yardım edemez (298/93-2).

Sandık kurulu başkan veya üyeleri, engelli seçmenlere yardım etmek amacıyla oy verme kabinine giremez, oy kullanma sırasında yardım edemez.

Okuma - yazma bilmeyen seçmenlerin oy kullanmaları

MADDE 23- Okuma - yazma bilmeyen seçmenlere, oylarını kullanmaları konusunda başkaları tarafından sandık çevresinde yardım edilemez. Okuma - yazma bilmeyen seçmen, sorduğu ve istediği takdirde sandık kurulu başkanı, sadece birleşik oy pusulaları üzerinde bulunan Cumhurbaşkanlığı adayı, siyasi parti ve ittifakların işaretlerinden hangisinin hangi aday veya partiye ait olduğunu ve tercih ettiği Cumhurbaşkanlığı adayı, siyasi parti ve ittifakların diğer bölüme taşırmamak suretiyle "TERCİH" veya "EVET" mührünü basması ve birleşik oy pusulalarını katlayıp sarı renkli zarfa koyarak ağzını yapıştırması gerektiğini anlatır.

Okuma - yazma bilmeyen seçmenlere oy verme sırasında yardım etmek amacıyla oy verme yerine kendisinden başka kimse giremez ve oy kullanma sırasında yardım edemez.

Oy kullanmada öncelik

MADDE 24- Gebeler, hastalar ve engelliler sıra bekletilmeden oylarını verirler.

Yaşlıların da bekletilmeden oy kullanmalarına izin verilebilir. Bu seçmenlere yardım eden seçmenin de öncelikle oy kullanmasına izin verilebilir (298/90).

Kapalı oy verme yerine girme yasağı

MADDE 25- Sandık kurulu başkan veya üyeleri, oy verme sırasında seçmenlere yardım etmek amacıyla kapalı oy verme yerine giremez.

Sandık kurulu başkan ve üyelerinin oy kullanması

MADDE 26- Sandık kurulu başkan ve üyelerinin kayıtlı oldukları sandıkta oy kullanabilmeleri, 14 Mayıs 2023 Pazar günü, Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda 28 Mayıs 2023 Pazar günü yurt içi oy verme saatleri ikiye bölünmek suretiyle bir sandık kurulu yerine iki sandık kurulu görevlendirilerek sağlanır.

Bu şekilde görev yapanlara tam gündelik ödenir.

Gümrük kapılarında sayım ve devir işlemleri

MADDE 27- Gümrük kapılarında 27 Nisan 2023 Perşembe günü saat 17.00'de başlamak üzere sekiz (8) saatte bir, görev sırası gelen ekibe devretmesi gereken oy sandıklarında görevli sandık kurullarınca bu Genelge'nin diğer maddelerinde yer alan hükümler uygulanmakla birlikte aşağıda yazılı esaslar da dikkate alınır.

a) Kurulun görevli olduğu sürenin bitimi kurul başkanınca ilân edilir edilmez kurulum oy kullandırmaya ilişkin görevi sona ermiş olduğundan, bu kurulum, OR/10 (Örnek: 145/B) sayılı sandık seçmen listesine kaydedilen son seçmen oyunu kullandıktan sonra bu Genelge'de belirtilen usuller çerçevesinde sandık açılır ve zarfların sayımı ile torbalama işlemi yapılır. Geçici gümrük kapısı seçim kuruluna teslim edilecek oy zarflarını ve tutanak örneklerini içeren torbaların üzerine sandık kurulu numarası da yazılır.

Sıradaki seçmenler oylarını görevi devralan sandık kurulu önünde kullanırlar.

b) Görevi devralan sandık kurulu, görev süresi biten sandık kurulunun sandığın açılması, oy zarflarının sayılması ve tutanakların düzenlenmesi işlemlerinin sonucunu beklemeyen daha önce oy verme yerinde hazır bulundurulacak olan oy sandığı ile hazırlığını tamamlar ve oy kullandırma işlemine başlar.

c) Süresi sonunda görevi yeni sandık kuruluna devredecek sandık kurulu, kullanılmayan birleşik oy pusulaları ve zarfları tutanağa geçirdikten sonra geçici gümrük kapısı seçim kurulunca belirtilecek diğer araç ve gereçlerle birlikte görevi devralacak sandık kuruluna tutanakla teslim eder. Bu teslim sırasında kullanılmayan birleşik oy pusulaları ve oy zarflarının adetleri tespit edilir; devralınan bu oy pusulaları ve zarflar bitmeden yeni paketler açılmaz.

Oy vermenin bitimi

MADDE 28- Sandık kurulu başkanı, 14 Mayıs 2023 Pazar günü, Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda 28 Mayıs 2023 Pazar günü saat 17.00'de oy vermenin bittiğini yüksek sesle ilân eder. Ancak sırada oy vermeyi bekleyenler varsa sandık kurulu başkanı bunların sayılarını tespit eder ve kimliklerini alır. Oy verme işlemi bu seçmenler oylarını kullanıncaya kadar devam eder. Oy verme işleminin bittiğine dair ilândan sonra sandığın açılmasına ve oy zarflarının sayımına geçileceğinden sandık kurulu başkanı, gerekli düzenlemeleri yapar ve güvenlik önlemlerinin alınmasını sağlar.

Sandığın açılmasından önceki işlemler

MADDE 29- Sandığın açılması ve sonraki sayım işlemleri sayım masasında yapılır. Oy verme yerinde bulunanlar başkanın aldığı tedbirlere uymak koşulu ile sayımı izleyebilirler.

Sandık açılmadan önce sandıkta oy verenlerin sayısı **OR/10 (Örnek: 145/B)** sayılı sandık seçmen listesinden tespit edilir ve toplamı tutanağa geçirilir.

Kullanılmayan birleşik oy pusulaları ile zarflar sayılır, oy verenlerin sayısına eklenerek kurula teslim edilmiş bulunan birleşik oy pusulası ve zarflar toplamına uygunluğu denetlenir. Kullanılmayan oy pusulaları ve zarflar ayrı ayrı paket haline getirilerek üzerlerine sayıları yazılır ve mühürlenir. Kullanılmayan oy pusulası ve zarf sayısı tutanağa geçirilir.

Sandığın açılması ve zarfların sayımı

MADDE 30- Yukarıdaki maddede yazılı işlemler tamamlandıktan sonra, oy sandığı oy verme yerinde bulunanların huzurunda sandık kurulu başkanı tarafından açılarak çıkan zarflar sayılır ve durum tutanağa geçirilir.

Oy sayım yetkisi geçici gümrük kapısı seçim kuruluna ait olduğundan kesinlikle zarflar açılmaz ve oy sayımı yapılmaz.

Oy sandığından çıkan zarf sayısı yukarıdaki maddeye göre saptanan oy verenlerin sayısı ile karşılaştırılır. Bu zarfların sayısı oy veren seçmen sayısına eşit ise bu uygunluk tespit edilerek **MG/9 (Örnek: 145/C)** sayılı "**Cumhurbaşkanı ve Milletvekili Seçiminde Uygunluk Tespit Tutanağı**"na geçirilir. Oy kullananların miktarı oy zarflarının sayısına eşit olmadığı takdirde bu husus varsa nedeni de açıklanarak düzenlenecek tutanağa yazılır.

Sandık kurulunca düzenlenen bu tutanağın aslı ile oy kullanan sandık seçmen listesinin aslı sandıktan çıkan zarflarla birlikte kurula ait torbaya konulur ve ağzı kapatılıp mühürlenir. Kullanılmayan birleşik oy pusulaları ve zarflar diğer araç ve gereçlerle birlikte geçici gümrük kapısı seçim kurulu başkanına teslim edilmek üzere ayrıca paketlenir.

Oy zarfları ve tutanaklarını içeren ağzı mühürlü torba üzerine, tarih ve sandık numarası yazıldıktan sonra **ad çekme ile seçilecek en az iki kurul üyesi ile birlikte** sandık kurulu başkanı tarafından en kısa sürede geçici gümrük kapısı seçim kurulu başkanlığına tutanakla teslim edilir. Teslim sırasında torba ile birlikte tutanak ve **OR/10 (Örnek: 145/B)** sayılı sandık seçmen listesinin ikinci nüshaları da verilir.

Torbaların korunması, tutanakların saklanması

MADDE 31- Gümrük kapılarının bağlı olduğu geçici gümrük kapısı seçim kurulu başkanları, sandık kurulu başkanlarının getirecekleri torbaları teslim almak üzere günün her saatinde bir yetkili bulundurmakla yükümlüdürler.

Bu torbalar, geçici gümrük kapısı seçim kurulu başkanının izni olmadan girilip çıkılamayan, devamlı kilit altında tutulan güvenli bir yerde koruma altında bulundurulur. Bu yerlerin daimi güvenliğinin sağlanması bakımından mülki idare amir ve güvenlik makamları ile işbirliği yapılarak gerekli önlemler alınır.

Torbalarla birlikte teslim alınan, **OR/10 (Örnek: 145/B)** sayılı sandık seçmen listesi ve tutanak örnekleri geçici gümrük kapısı seçim kurulu başkanı tarafından ayrı bir dosyaya konularak sorumluluğu altında bulunan kilitli bir yerde muhafaza edilir.

Oyların sayım ve dökümüne ilişkin genel esaslar

MADDE 32- Gümrük kapılarında oy vermenin başlangıç tarihinden itibaren kullanılan ve geçici gümrük kapısı seçim kurullarında özel torbalarda saklanan oyların sayım ve dökümü, oy vermenin bittiği **14 Mayıs 2023 Pazar günü, Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda 28 Mayıs 2023 Pazar günü seçimin bitiş saatinden itibaren ilgili geçici gümrük kapısı seçim kurulunca yapılır.**

İlk önce gümrük kapılarındaki oy sandıklarından gelen ve içinde kullanılmış oy zarfıyla tutanaklar bulunan mühürlü torbalar, birden çok sandık varsa sandık sırasına göre ayrıma tabi tutulur. Daha sonra her sandığa ait torbalar tarih sırasına ve bu tarih sırası dikkate alınarak kendi aralarında A, B ve C harfleriyle tanımlanan sandık kurulu sıra numaralarına göre dizilir.

Geçici gümrük kapısı seçim kurulu, gümrük kapılarında kullanılan oyların sayım ve dökümünde sandık kurulu gibi çalışacağından kurul başkanı;

- a) Sayım ve döküm cetvellerini işlemek,
 - b) Oy zarflarını torbadan çıkarıp kendisine vermek,
 - c) Dökümü yapılmış oy pusulalarını torbaya geri atmak,
- işlemleri için kurul üyeleri arasında iş bölümü yapar.

Zarfların açılması ve oyların dökümü için önceden hazırlanan masaya görevlilerden başka kimse yaklaştırmaz. Sayım ve dökümü izlemek isteyenler, başkanın bu konuda alacağı güvenlik önlemlerine ve izleme düzenine uymak zorundadırlar.

Geçici gümrük kapısı seçim kurulu başkanı, sayım ve döküm işine başlamadan önce cetvellerin boş ve yazısız olduğunu orada bulunanlara gösterir. Gümrük kapılarında konulan her sandıktan “oy verme süresince” toplanan torbalardan çıkan oyların sayım ve dökümü yapıldıktan sonra oylarla tutanakların saklanması için yeteri kadar torba hazırlanır.

Torbaların açılması, zarfların sayımı ve geçerli olmayan zarflar

MADDE 33- Seçim kurulu başkanı, bu Genelge'nin 32'nci maddesi uyarınca sıraya konulmuş bulunan torbaları birden fazla sandık varsa birinci sandıktan, en eski tarihlisinden ve varsa “A” işaretli olanından başlayarak teker teker açar. Mührü çözülerek açılan torba masanın üzerine boşaltıldıktan sonra, tutanak ile sandık seçmen listesi incelenerek bir kenara konular ve zarflar sayılır. Bütün zarflar sayıldıktan sonra zarflar geçerli olup olmaması yönünden aşağıdaki şekilde kontrol edilir.

1) Sandık kurulunca verilen biçim ve renkte olmayan,

2) "Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu" filigranı olmayan kâğıttan imal edilmiş olan,

- 3) Yüksek Seçim Kurulu amblemi olmayan,
- 4) Üzerinde geçici gümrük kapısı seçim kurulu ve sandık kurulu mührü bulunmayan,
- 5) Tamamı yırtılmış olan,
- 6) Üzerinde geçici gümrük kapısı seçim kurulu ve sandık kurulu mührü dışında herhangi bir mühür, imza, yazı, parmak izi veya herhangi bir işaret bulunan, zarflar geçersiz sayılır.

Ancak, üzerinde sandık kurulu mührü bulunmamasına rağmen Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı, amblemi ve ilçe seçim kurulu mührü bulunan zarflar ile üzerinde leke veya çizik bulunsadahi bunun özel işaret koymak amacıyla yapıldığı kesin olarak anlaşılamayan zarflar geçerli sayılır.

İtiraza uğrayan zarflar ile itiraza uğramadan geçersiz sayılan zarflar, seçim kurulu başkanı tarafından bir kenara ayrılır. Geçici gümrük kapısı seçim kurulu, bütün zarfları kontrol ettikten sonra, itiraza uğrayan zarfları inceleyerek, geçerli veya geçersiz sayılması yönünde kararını verir. **Bundan sonra, o sandıktan çıkan geçerli ve geçersiz oy zarflarının toplam sayısı CG/2 (Örnek: 412) Cumhurbaşkanlığı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sandık Sonuç Tutanağı, MG/2 (Örnek: 145/K) sayılı Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sandık Sonuç Tutanağı ve Cumhurbaşkanlığı seçiminde oylamanın referanduma kalması halinde sandık sonuç tutanağı CHG/2 (Örnek: 412/A)'nin ilgili yerine işlenir.** **Bundan sonra, o sandıktan çıkan geçerli ve geçersiz oy zarflarının toplam sayısı CG/2 (Örnek: 412) Cumhurbaşkanlığı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sandık Sonuç Tutanağı, MG/2 (Örnek: 145/K) sayılı Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sandık Sonuç Tutanağı ve Cumhurbaşkanlığı seçiminde oylamanın referanduma kalması halinde sandık sonuç tutanağı CHG/2 (Örnek: 412/A)'nin ilgili yerine işlenir.**

Geçersiz zarflar paketlenir ve paketin üzeri mühürlenerek zarf sayısı yazılır. Bu zarflar saklanır ve kesinlikle açılmaz.

Bu işlemler yapıldıktan sonra, o sandıktan çıkan geçerli ve geçersiz zarfların toplam sayısı ile oy kullanan seçmen sayısı karşılaştırılır.

Zarf sayısı, oy kullanan seçmen sayısına eşit veya eksik ise başkaca bir işlem yapılmaz.

Zarf sayısı, oy kullanan seçmen sayısından fazla ise eşitliği sağlamak için önce geçersiz zarf sayısı düşülür. Geçersiz zarf sayısının düşülmesi halinde de eşitlik sağlanamıyorsa, geçici gümrük kapısı seçim kurulu başkanı geçerli zarflar arasından, eşitliği sağlayacak sayıda zarfı gelişi güzel çeker ve bu zarflar açılmadan derhal yakılarak imha edilir. İmha edilen zarf sayısı **CG/2 (Örnek: 412) Cumhurbaşkanlığı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sandık Sonuç Tutanağı, MG/2 (Örnek: 145/K) sayılı Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sandık Sonuç Tutanağı ve Cumhurbaşkanlığı seçiminde oylamanın referanduma kalması halinde sandık sonuç tutanağı CHG/2 (Örnek: 412/A)'ye yazılır.**

Geçerli ve geçersiz oylar

MADDE 34-

A) Aşağıda yazılı birleşik oy pusulaları geçerli değildir

1) Sandık kurulunca verilen biçim ve renkte olmayan,

2) Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunmayan,

- 3) Arkasında sandık kurulu mührü bulunmayan,
- 4) Hiçbir yerine "TERCİH" veya "EVET" mührü basılmamış olan,
- 5) Birden fazla Cumhurbaşkanı adayına, aynı ittifak içinde yer almayan birden fazla siyasi partiye veya birden fazla ittifaka ayrılan alanlara "TERCİH" veya "EVET" mührü basılmış olan,
- 6) Birden fazla Cumhurbaşkanı adayına, aynı ittifak içinde yer almayan birden fazla siyasi partiye veya birden fazla ittifaka ayrılan alana taşmış "TERCİH" veya "EVET" mührü bulunan,
- 7) Bütünlüğü bozulacak şekilde yırtılmış veya koparılmış olan,
- 8) Üzerine "TERCİH" veya "EVET" mührü dışında veya "TERCİH" veya "EVET" mührü yerine herhangi bir özel işaret, herhangi bir isim, imza kaşesi, mühür veya parmak izi basılmış olan,
- 9) Üzerinde yer alan Cumhurbaşkanı adaylarına, siyasi partilere ve ittifaklara ait bölümleri belirgin bir şekilde ve özel olarak karalanmış, çizilmiş veya işaretlenmiş olan,
- 10) Üzerinde yer alan matbu yazıların dışında yazılar veya harfler veya sayılar yazılmış veya şekiller çizilmiş olan,

B) Aşağıdaki haller oy pusulalarını geçersiz kılmaz:

- 1) Zarfların açılması veya oyların okunması sırasında yırtılması,
- 2) Bütünlüğü bozulmaksızın bir kısmının kazı ile yırtılması,
- 3) Herhangi bir şekilde lekelenmiş olup da bunun özel olarak işaret koymak amacıyla yapıldığının anlaşılabilmesi,
- 4) Birleşik oy pusulasının katlanarak zarfa konulması sebebiyle "TERCİH" veya "EVET" mührü ile oy pusulasının arkasına basılan sandık kurulu mühür izinin oy pusulasının diğer kısımlarına geçmesi,
- 5) Bir Cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti veya ittifak alanına basılan "TERCİH" veya "EVET" mührünün alanları ayıran çizgili bölgeye taşmış olması,
- 6) Başka bir Cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti veya ittifak alanına taşmamak kaydıyla Cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti veya ittifak alanına birden çok "TERCİH" veya "EVET" mührü basılması (298/101),
- 7) Yetkili seçim kurulları tarafından gönderilen ve Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunan oy pusulalarının arkasının sandık kurullarının ihmaliyle mühürlenmemiş olması,

Zarftan çıkan oy pusulalarında bir seçim türüne ait olanının geçersiz olması diğerinin geçersiz sayılmasını gerektirmez.

Zarfların açılması, oyların sayım ve dökümü

MADDE 35- Oyların sayım ve dökümünde, her sandık için farklı sandık numarası ve karekod kaydı bulunduğundan SEÇSİS'ten alınan CG/1 (Örnek: 411) Cumhurbaşkanı Seçimi Sandık Kurulu Sayım-Döküm Cetveli, MG/1 (Örnek: 145/F-1) sayılı Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sayım Döküm Cetveli, Cumhurbaşkanı, oylamasının referandum şeklinde yapılması halinde CHG1 (Örnek: 411/A) kullanılır.

İlk önce birleşik oy pusulasındaki sıraya göre siyasi partilerin adları/Cumhurbaşkanı adayları soldan sağa doğru sütunların yukarıdaki hanelere yazılır.

Başkan tarafından görevlendirilen üye, oy zarfını sandıktan teker teker alarak başkana verir. Aynı zarf içinde birden fazla oy kullanıldığından, zarfın içinden çıkan oy pusulaları okunmadan önce, seçim türüne göre ters çevrilerek tasnif edilip masanın üzerine konulur.

Oy zarfı içinden eksik oy pusulası çıkmış ise eksik çıkan oyların hangi seçim türüne ait olduğu ve sayısı ile içinden hiç oy pusulası çıkmayan boş zarf sayısı toplamı, zarfların açılması bittikten sonra tespit edilip sandık sonuç tutanağına işlenir.

Geçerli zarflar, görevli üye tarafından masa üzerine düzenli biçimde yerleştirilir ve muhafaza edilir.

Önce Cumhurbaşkanı seçimine ait oy pusulalarının sayım ve dökümü yapılır.

Başkan oy pusulasının ön yüzünü herkesin görebileceği ve işitebileceği şekilde okur.

Geçersiz sayılan veya geçerli olmasına rağmen hesaba katılmaması gereken oy pusulaları ile geçerli olup olmadığı veya hesaba katılıp katılmaması yönünden tereddüt edilen veya itiraza uğrayan oy pusulaları, sayım ve döküm cetveline işlenmeksizin ayrılır ve başkan tarafından muhafaza altına alınır.

A) Cumhurbaşkanı seçimi için;

Birleşik oy pusulası üzerinde hangi Cumhurbaşkanı adayına ait yere "TERCİH" veya "EVET" mührü basılmış ise, o Cumhurbaşkanı adayının adı ve soyadı okunur.

Cumhurbaşkanı adayının aldığı ve herhangi bir itiraza uğramadan geçerli sayılan her oy, okunmasını müteakiben, görevli iki üye tarafından, aynı anda sayım ve döküm cetvelinde o Cumhurbaşkanı adayına ayrılmış bulunan sütundaki rakamlar birden başlamak üzere, sırasına göre çizilmek suretiyle, ayrı ayrı işaretlenir. Bu işlemin usulüne uygun yapılp yapılmadığı, başkan tarafından sürekli denetlenir.

Okunan geçerli oy pusulaları, görevli üye tarafından, masa üzerine düzenli biçimde yerleştirilir ve muhafaza edilir.

Bütün zarfların açılıp okunması bittikten sonra; itiraz edilmeksizin geçerli sayılan ve her iki sayım ve döküm cetveline işlenen oy sayıları, her Cumhurbaşkanı adayı sütununda işaretlenmiş son rakamlar karşılaştırılarak, her Cumhurbaşkanı adayının aldığı geçerli oy sayısının iki cetvelde de aynı olup olmadığı, başkan tarafından kontrol edilir. Oy sayıları aynı ise, her Cumhurbaşkanı adayının aldığı geçerli oylar toplanarak, itiraz edilmeksizin geçerli sayılan bu oyların toplam sayısı, sandık kurulunca düzenlenecek sandık sonuç tutanağına **[CG/2 (Örnek: 412) Cumhurbaşkanı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sandık Sonuç Tutanağı'na** Cumhurbaşkanı oylamasının referandum şeklinde yapılması halinde Örnek: 412/A – CHG/2 (Örnek: 412/A)] rakam ve yazıyla işlenir.

Cumhurbaşkanı adaylarının aldıkları ve kendi hanelerine işlenmiş geçerli oy sayılarını gösterir rakamların her iki sayım ve döküm cetvelinde de aynı olmaması halinde ikinci sayım yapılır. İkinci sayımda, geçerli tüm oy pusulaları yeniden, tek tek okunarak, boş ve yazısız ayrı iki sayım ve döküm cetveline **[CG/1 (Örnek: 411) Cumhurbaşkanı Seçimi Sandık Kurulu Sayım-Döküm Cetveli, Cumhurbaşkanı oylamasının referandum şeklinde yapılması halinde CHG/1 (Örnek: 411/A)]** işlenir. Bu cetvellerdeki oy sayıları aynı ise, her Cumhurbaşkanı adayının aldığı geçerli oylar toplanarak, itiraz edilmeksizin geçerli sayılan bu oyların toplam sayısı, sandık kurulunca düzenlenecek sandık sonuç tutanağına **[CG/2 (Örnek: 412) Cumhurbaşkanı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sandık Sonuç Tutanağı'na,** Cumhurbaşkanı oylamasının referandum şeklinde yapılması halinde CHG/2 (Örnek: 412/A)] rakam ve yazıyla işlenir.

B) Milletvekili seçimi için;

İttifak alanı; İttifak unvanı bölümü ile aralarındaki boşluk dâhil ittifak yapan siyasi partilerin sütunlarının tamamını ifade eder.

İttifak alanı içerisinde, “EVET” veya “TERCİH” mührünün;

a) Bir siyasi partiye ayrılan alana,

b) Hem bir siyasi partiye ayrılan alana hem de ittifak unvanı bölümüne,

c) İttifak unvanı bölümüne taşacak şekilde, bir siyasi partiye ayrılan alana,

basılması halinde, bu oy pusulaları geçerli kabul edilir ve sayım döküm cetvelinde o siyasi partinin cetveldeki sütununa işaretlenir.

Bu haller dışında, yalnız ittifak alanı içerisine “EVET” veya “TERCİH” mührünün basıldığı her durumda, bu oy pusulaları da geçerli kabul edilir ve sayım döküm cetvelinde ittifakın ortak oyları sütununa rakamlar birden başlamak üzere, sırasına göre çizilmek suretiyle, ayrı ayrı işaretlenir.

Birleşik oy pusulası üzerinde hangi siyasi partiye, ittifaka ait yere “TERCİH” veya “EVET” mührü basılmış ise, o siyasi partinin veya ittifakın adı okunur.

Siyasi partilerin ve ittifakların aldığı ve herhangi bir itiraza uğramadan geçerli sayılan her oy, okunmasını müteakiben, görevli iki üye tarafından, aynı anda sayım ve döküm cetvelinde o siyasi partiye veya ittifak alanına ayrılmış bulunan sütundaki rakamlar birden başlamak üzere, sırasına göre çizilmek suretiyle, ayrı ayrı işaretlenir. Bu işlemin usulüne uygun yapılıp yapılmadığı, başkan tarafından sürekli denetlenir.

Okunan geçerli oy pusulaları, görevli üye tarafından, masa üzerine düzenli biçimde yerleştirilir ve muhafaza edilir.

Bütün zarfların açılıp okunması bittikten sonra; itiraz edilmeksizin geçerli sayılan ve her iki sayım ve döküm cetveline işlenen oy sayıları, her siyasi parti ve ittifakın ortak oyları sütununda işaretlenmiş son rakamlar karşılaştırılarak, her siyasi parti ve ittifakın ortak aldığı geçerli oy sayısının iki cetvelde de aynı olup olmadığı, başkan tarafından kontrol edilir. Oy sayıları aynı ise, her siyasi parti ve ittifakın ortak aldığı geçerli oylar toplanarak, itiraz edilmeksizin geçerli sayılan bu oyların toplam sayısı, sandık kurulunca düzenlenecek **MG/2 (Örnek: 145/K) sayılı “Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sandık Sonuç Tutanağı”na** rakam ve yazıyla işlenir.

Siyasi partilerin ve ittifakların ortak aldıkları ve kendi hanelerine işlenmiş geçerli oy sayılarını gösterir rakamların her iki sayım ve döküm cetvelinde de aynı olmaması halinde ikinci sayım yapılır. İkinci sayımda, geçerli tüm oy pusulaları yeniden, tek tek okunarak, boş ve yazısız ayrı iki sayım ve döküm cetveline [MG/1 (Örnek: 145/F-1)] işlenir. Bu cetvellerdeki oy sayıları aynı ise, her siyasi parti ve ittifakın ortak aldığı geçerli oylar toplanarak, itiraz edilmeksizin geçerli sayılan bu oyların toplam sayısı, sandık kurulunca düzenlenecek **MG/2 (Örnek: 145/K) sayılı “Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sandık Sonuç Tutanağı”na** rakam ve yazıyla işlenir.

İkinci sayımda kullanılan sayım ve döküm cetvelinde yer alan oy sayıları da aynı çıkmazsa, yukarıda belirtilen usule göre üçüncü sayım yapılır ve kurulun varsa siyasi partili olmayan, yoksa başkan tarafından belirlenecek üyesi tarafından tek sayım ve döküm cetveline işlenmek suretiyle, sonucuna göre işlem yapılır. Birden fazla sayım yapılan hallerde, bu sayımlarda kullanılan sayım ve döküm cetvellerinin üzerine, hangi sayıma ait olduğu büyük harflerle yazılır ve tüm cetveller muhafaza edilir.

Açılan sandığa ait son oy pusulası okunduktan sonra, başkan tarafından o sandığa ait açılmayan geçerli zarf olup olmadığı kontrol edilir ve açılan zarfların sayısı ile sandıktan çıkan ve tutanağa işlenmiş olan geçerli zarf sayısı karşılaştırılır ve sonuç, tutanak defterine işlenir.

Geçerli oyların sayım ve döküm cetvellerine işlenmesinden sonra, hesaba katılıp katılmaması veya geçerli sayılıp sayılmaması yönünden tereddüt edilen veya itiraza uğrayan oy pusulaları, sandık kurulunca ayrı ayrı değerlendirilerek karara bağlanır ve bu karar, tutanak defterine yazıldıktan sonra mühürlenip imzalanır.

Sandık kurulu kararı ile geçerli sayılan veya hesaba katılan oy pusulaları, sayım ve döküm cetvelinde ait olduğu Cumhurbaşkanlığı adayları, siyasi parti veya ittifakın ortak oyu için ayrılmış bulunan sütuna işlenir. Bu şekilde geçerli sayılan veya hesaba katılan oy pusulalarının toplam sayısı, sandık sonuç tutanağında **[MG/2 (Örnek: 145/K) Milletvekili, CG/2 (Örnek: 412) Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı oylamasının referandum şeklinde yapılması durumunda CHG/2 (Örnek: 412/A)]** ilgili yere işlenir.

Kararla geçerli sayılan oy pusulaları ayrı ayrı paket yapılarak bağlanır ve paketin üzeri mühürlenerek, sayısı yazılır ve saklanır.

Geçerli sayılmayan veya hesaba katılmayan oy pusulaları, ayrı ayrı paket yapılarak bağlanır ve paketin üzeri mühürlenerek, sayısı yazılır ve saklanır. Bu oy pusulaları yakılamaz, yırtılamaz ve yok edilemez. Bunların sayısı, özel tutanakta ilgili yere işlenir.

Yukarıda belirtilen işlemler tamamlandıktan sonra, sayım ve döküm cetvellerinde Cumhurbaşkanlığı adaylarının, siyasi partilerin ve ittifakların ortak aldığı oyların toplam sayısı, kendi sütununun altına rakam ve yazıyla işlenir.

Sayım ve döküm cetvellerinde, Cumhurbaşkanlığı adaylarının, siyasi partilerin ve ittifakların ortak aldığı oylar, orada bulunanlara, başkan tarafından yüksek sesle ilân edilir. Sayım ve döküm cetvelinin bir örneği zarf içinde ilçe seçim kuruluna teslim edilir.

Bu ilândan sonra, bu bilgilerin doğruluğu, başkan tarafından sayım ve döküm cetveli sonuçları ile karşılaştırıldıktan sonra, sandık sonuç tutanağı **[MG/2 (Örnek: 145/K) Milletvekili, CG/2 (Örnek: 412) Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı oylamasının referandum şeklinde yapılması durumunda CHG/2 (Örnek: 412/A)]**, başkan ve üyeler tarafından imzalanıp, mühürlenir.

Bütün bu işlemler, tutanak defterine geçirilerek, sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanıp, mühürlenir.

Sandık sonuç tutanağı **[MG/2 (Örnek: 145/K) Milletvekili, CG/2 (Örnek: 412) Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı oylamasının referandum şeklinde yapılması durumunda CHG/2 (Örnek: 412/A)]** yukarıda belirtilen işlemler tamamlanmadan imzalanamaz.

Sandık kurulunca düzenlenen tutanak, torbalardaki oyların sayım ve dökümü sırasında ilçe seçim kurulunca düzenlenen tutanaklar, kurullarca imza edilen sayım ve döküm cetvelleri, sandık seçmen listesi, geçerli sayılan oy pusulaları, geçersiz sayılan oy pusulaları ve itiraz sonucu geçerli sayılan oy pusulaları ile beraber hesaba katılmayan zarflar ayrı ayrı paketler halinde mühürlenip torbaya konulur ve torbanın ağzı kapatılarak mühürlenir. Bu torbalar İlçe Seçim Kuruluna yasal süresince saklanmak üzere teslim edilir (298/100).

SEÇSİS'ten elektronik ortamda alınan sandık sonuç tutanaklarında, her sandık için farklı sandık numarası ve karekod bulunduğundan, söz konusu tutanakların Milletvekili seçiminde sandık sonuç tutanağına [MG/2 (Örnek: 145/K)], Cumhurbaşkanlığı seçimi sandık sonuç tutanağına [CG/2 (Örnek: 412)], Cumhurbaşkanlığı oylamanın referandum şeklinde yapılması halinde CHG/2 (Örnek: 412/A)] bilgisayardan sadece A4 (210x297 mm) formatında beyaz kâğıda çıktısı alınır. Bu sebeple fotokopi ile çoğaltılmış tutanaklar kullanılamaz. Tutanaklar ilçe seçim kurulunca tarayıcıdan geçirileceğinden buruşturulmaması, katlanmaması, karekodun üzerinin herhangi bir şekilde çizilmemesi, ıslatılmaması vb. hususlara dikkat edilmesi gerekir. Bu nedenle sandık sonuç tutanakları imzalanıp, mühürlendikten sonra ilçe seçim kuruluna teslim edilinceye kadar katlanmadan sigılabileceğı poşet dosya içerisinde muhafaza edilmelidir.

Cumhurbaşkanlığı adayları ile siyasi parti müşahitlerinin oy sayım ve dökümünde bulunmaları

MADDE 36- Cumhurbaşkanlığı adayları ile yetkilendirdiğı temsilcileri ve siyasi parti müşahitleri, sayım masası başında yer alabilir ve oy pusulalarını görebilirler. Ancak Cumhurbaşkanlığı adayları ile yetkilendirdiğı temsilcileri ve siyasi parti müşahitlerinin sayısı beşten fazla ise, hazır bulunanlar arasından başkan tarafından kurul önünde ad çekme suretiyle, sandık başında kalacak beş siyasi parti müşahidi ile birlikte her bir Cumhurbaşkanlığı adayının yetkilendirdiğı temsilciler her biri ayrı aday veya siyasi partiden olmak üzere tespit edilir. Müşahitler ve temsilciler için sayım işlemini yakından takip edebilecekleri bir yer ayrılır (298/100).

Geçici gümrük kapısı seçim kurulunca sandık sonuç tutanaklarının birleştirilmesi

MADDE 37- Geçici gümrük kapısı seçim kurullarından gelen sonuçların **Seçim Günü Portal aracılığıyla SCM_017 “Sandık Sonuçları Giriş”** ekranı kullanılarak girişi yapılır.

Geçici gümrük kapısı seçim kurulu, **CG/2 (Örnek: 412) Cumhurbaşkanlığı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sandık Sonuç Tutanağı, referanduma kalması halinde CHG/2 (Örnek: 412/A), MG/2 (Örnek: 145/K) sayılı “Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Sandık Sonuç Tutanağı”** nda yer alan bilgiler **Seçim Günü Portal aracılığıyla SCM_017 “Sandık Sonuçları Giriş”** ekranına girildikten sonra sandık sonuç tutanakları, seçim kurulunda bulunan tarayıcılar ile SEÇSİS uygulamaları tarama modülü kullanılarak **Sandık Sonuç Paylaşım Sisteminde (SSPS)** görüntülenmek üzere elektronik ortama aktarılır. Bu işlem tutanaklar geldikçe bekletilmeksizin yapılır.

Tüm sandıklara ait sonuç girişleri yapıldıktan sonra **CG/3 (Örnek: 413) Cumhurbaşkanlığı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu Birleştirme Tutanağı, referanduma kalması halinde CHG/3 (Örnek: 413/A), MG/3 (Örnek: 145/H-1) sayılı “Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu Birleştirme Tutanağı”** alınır.

Bu tutanakta aşağıdaki bilgiler yer alır:

- a) Torba tarihi ve rumuzu,
- b) Gümrük kapısı sandık seçmen listesine yazılan ve oy kullanan seçmenlerin sayısı,
- c) Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimine katılanların sayısı,
- ç) Geçerli oyların sayısı,
- d) Geçersiz oyların sayısı.

CG/3 (Örnek: 413) Cumhurbaşkanlığı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu Birleştirme Tutanağı, MG/3 (Örnek: 145/H-1) sayılı “Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu Birleştirme Tutanağı” sayılı tutanaklar imzalanmadan önce, birleştirilmesi yapılan sandık sonuç tutanaklarındaki bilgilerin tamamını gösterir bir döküm cetveli, seçim kurulunun siyasi parti ve ittifakların üyelerine ve siyasi parti ve ittifakların varsa müşahitlerine de birer nüsha çoğaltılarak verildikten sonra, o tutanakta birleştirilmesi yapılan sandık sonuç tutanaklarındaki, oy sayıları, seçim kurulunda, başkanın görevlendireceği kamu görevlisi üyelerden biri tarafından, birleştirme tutanağındaki sıraya göre, yüksek sesle okunmak suretiyle, **CG/3 (Örnek: 413), MG/3 (Örnek: 145/H-1)** sayılı tutanaklara işlenen oy sayılarında yanlışlık olup olmadığı denetlenir. Seçim kurulunda yeterli imkân olması halinde denetim işlemi hazır bulunanların izleyebileceği şekilde görüntülü olarak cihazlarla yayınlanabilir.

Başkan, denetim sırasında tespit edilen hataları **OR/39 (Örnek: 90/A)** sayılı “Denetim Tutanağı”na geçirmek üzere, kurulun diğer kamu görevlisi üyesini görevlendirir. Denetim tutanağında, seçim kurulunun adı ve denetim işlemi sırasında hatalı bilgi girişi yapıldığı tespit edilen sandıkların numarasını yazmaya elverişli bir cetvel yer alır. Denetleme sırasında, birleştirme tutanağına hatalı olarak işlenmiş sandık sonuç tutanakları bir kenara ayrılır. Denetim işlemi sonucunda, düzenlenen tutanak başkan ve üyelerce imzalanır. Denetim işlemi tamamlandıktan sonra, hata tespit edilmişse, ayrılan sandık sonuç tutanaklarına göre gerekli düzeltmeler yapılarak hazırlanan **CG/3 (Örnek: 413) Cumhurbaşkanlığı Seçimi Gümrük Kapısı İlçe Birleştirme Tutanağı MG/3 (Örnek: 145/H-1) sayılı “Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu Birleştirme Tutanağı** sayılı tutanaklar, kurul başkanı ve üyelerince imzalanır ve sonuçlar hazır bulunanlara sözlü olarak ilân edilir.

Seçim Günü Portal aracılığıyla (SCM_017_1) "Sandık Sonuçları Günleme" ekranında hatalı bilgi girişi nedeniyle denetim tutanağı [OR/39 (Örnek: 90/A)] sandık bazlı düzenlenir. İlçe seçim kurulu kararına göre ilgili sandıklar için sonuç bilgi değişikliği yapılır. Denetim tutanağı bu ekrandan hazırlanır ve karekodlu olarak dökümü alınarak ilçe seçim kurulu tarafından imzalanır. İlgili sandıklar için Tarama SCNR_001 ekranında varsa ilçe seçim kurulu kararının taranması sandık sonuç tutanağındaki karekodun altında bulunan karekod numaralarının elle girişi ile sağlanır. Sonra karekodlu olan denetim tutanağının [OR/39 (Örnek: 90/A)] taranması gerçekleştirilir.

İlçe seçim kurullarınca denetim tutanağı düzenlenmiş sandıklar listesi [OR/40 (Örnek: 90/B)] alınır. OR/40 (Örnek: 90/B)'inn taranması SCNR_001 ekranında ilçe birleştirme tutanağındaki karekodun altında bulunan karekod numaralarının elle girişi ile sağlanır. Bu işlemlerden sonra **CG/3 (Örnek: 413) Cumhurbaşkanlığı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu Birleştirme Tutanağı MG/3 (Örnek: 145/H-1) sayılı “Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu Birleştirme Tutanağı** sayılı tutanak yeniden düzenlendikten ve imzalandıktan sonra tekrar taranır.

Bu tutanaklar başkan ve üyeler tarafından imza edilerek birer örneği kurulun siyasi parti ve ittifakların üyeleri ile siyasi parti ve ittifakların varsa müşahitlerine imza karşılığı verilir. Ayrıca, ilân süresi içinde yazılı talepte bulunan siyasi parti ve ittifaklara da bir defaya mahsus olmak üzere imza karşılığı verilir. Bir örneği de seçim kurulunun çalıştığı binanın kapısına bir hafta süre ile asılır.

Tutanakların birleştirilmesi

MADDE 38- Gümrük kapılarındaki oy sandıklarına ait sayım ve döküm işleri bittikten sonra seçim kurulu, SEÇSİS'ten CG/3 (Örnek: 413) Cumhurbaşkanlığı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı İlçe Birleştirme Tutanağı, MG/3 (Örnek: 145/H-1) sayılı "Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu Birleştirme Tutanağı" alır. Ayrıca toplam sonuçları belirten CG/4 (Örnek: 413_Rumuz) sayılı "Cumhurbaşkanlığı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı İlçe Birleştirme Tutanağı", MG/4 (Örnek: 145/H-1_Rumuz) sayılı "Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulu Birleştirme Tutanağı (Rumuz Birleştirme)"ni düzenleyerek bir örneğini uygun bir yere asar.

Bir geçici gümrük kapısı seçim kurulu olan ilçelerde, CG/5 (Örnek: 413_Kurul) Cumhurbaşkanlığı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı İlçe Birleştirme Tutanağı", MG/6 (Örnek: 145/H-1_Kurullar) sayılı "Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Birleştirme Tutanağı" düzenlenir.

Birden fazla geçici gümrük kapısı seçim kurulu olan ilçelerde ise 1. Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulunca (Kurullar Toplamı), CG/5 (Örnek: 413_Kurul) Cumhurbaşkanlığı Seçimi Geçici Gümrük Kapısı İlçe Birleştirme Tutanağı", MG/6 (Örnek: 145/H-1_Kurullar) sayılı "Milletvekili Genel Seçimi Geçici Gümrük Kapısı Birleştirme Tutanağı (Kurul Birleştirme)" düzenlenir.

Seçim kurulu başkanları, bu tutanakları [CG/1 (Örnek: 411), MG/1 (Örnek: 145/F-1), CG/2 (Örnek: 412), MG/2 (Örnek: 145/K), CG3 (Örnek: 413), MG/3 (Örnek: 145/H-1), CG/4 (Örnek: 413_Rumuz), MG/4 (Örnek: 145/H-1_Rumuz), CG/5 (Örnek: 413_Kurul), MG/5 (Örnek: 145/H-1 Kurul), MG/6 (Örnek: 145/H-1 Kurullar)] tarayarak SEÇSİS'e girer ve ayrıca faks ile Yurt Dışı İlçe Seçim Kuruluna iletir.

Cumhurbaşkanlığı seçiminde oylamanın referanduma kalması halinde; Seçim kurulu başkanları, bu tutanakları [CHG/1 (Örnek: 411/A), CHG/2 (Örnek: 412/A), CHG/3 (Örnek: 413/A), CHG/4 (Örnek: 413/A_Rumuz), CHG/5 (Örnek: 413/A_Kurul)] tarayarak SEÇSİS'e girer ve ayrıca faks ile Yurt Dışı İlçe Seçim Kuruluna iletir.

Şikâyet, itiraz ve diğer hükümler

MADDE 39- Sandık kurulu başkanlarının veya bu kurulların yaptıkları işlemlere veya aldıkları tedbirlere ve bunlara benzer sair işlemlerine karşı yapılacak şikâyet ve itirazlar hakkında ve bu Genelge'de hüküm bulunmayan hallerde **135 sayılı Genelge (Sandık Kurullarının Oluşumu ile Görev ve Yetkileri)**'nin ilgili hükümleri uygulanır.

Gümrük kapılarında görevli personele ödenecek ücretler

MADDE 40- Gümrük kapılarındaki oy verme işlemlerinde görevlendirilen personelin ücreti; 298 sayılı Kanun'un 182'nci maddesi uyarınca, Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen usul ve esaslara göre ödenir.

Dayanak

MADDE 41- Bu Genelge, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu hükümlerine dayanılarak Yüksek Seçim Kurulunun 17.03.2023 tarih, 2023/151 sayılı kararı ile "Gümrük Kapılarında Görev Yapacak Geçici Gümrük Kapısı Seçim Kurulları ve Sandık Kurullarının Görev ve Yetkileri ile Gümrük Kapılarında Oy Verme İşlemlerine İlişkin 145 Sayılı Genelge" olarak kabul edilmiştir.